

LANDDISTRIKTER I UDVIKLING

En plan for udviklingen af landdistrikterne i Viborg Kommune.

Planen for landdistrikter i udvikling blev igangsat i februar 2024 af Landdistriktsudvalget. Forslag til planen sendes i offentlig høring fra ultimo marts til ultimo april 2025. Planen forventes endeligt vedtaget i Landdistriktsudvalget og byrådet medio 2025.

VIBORG
KOMMUNE

FORORD

I Viborg Kommune tror vi på, at lokale fællesskaber, borgernes engagement samt samarbejde mellem foreninger og erhvervsliv er drivkraften bag udviklingen af vores landdistrikter. Vores mål er at skabe de bedst mulige rammer for lokale initiativer og samarbejder, der kan bidrage til et aktivt og blomstrende liv på landet.

Med planen ønsker vi at understøtte hver enkelt landsbys unikke karakter og styrker. Vi værdsætter forskelligheden og tror på, at alle landsbyer og byer har potentiale for udvikling. Samtidig er det afgørende, at den politiske indsats sætter en tydelig retning, der understøtter og muliggør de lokale initiativer, så udviklingen sker i tråd med både strategiske fokusområder og lokalsamfundets ønsker og behov.

Udviklingen af landdistrikterne er en kompleks opgave, der kræver vedholdende politisk fokus, en åben dialog og et tæt samarbejde på tværs af administration, organisationer, virksomheder og borgere. Vi lever i en tid med betydelige samfundsmæssige forandringer, som påvirker vores lokalsamfund. Det stiller krav til, at vi tænker nyt, handler proaktivt og sikrer, at vores landdistrikter forbliver attraktive steder at bo og arbejde.

Vi håber, at planen vil inspirere og danne grundlag for en fortsat positiv udvikling af vores landdistrikter.

Kim Dongsgaard,
Formand for landdistriktsudvalget i Viborg Kommune

INDHOLD

side 2	Forord
side 4	Formål
side 6	Byer og landsbyer
side 10	Vision
side 12	Fem bysegmenter
side 14	Fokusområder
side 15	Uddybning af bysegmenter
side 26	Baggrund for planen
side 30	Analyse af kommunen
side 42	Analyse af byer og landsbyer

FORMÅL

Landdistrikterne i Viborg Kommune er hjemsted for levende fællesskaber, smukke landskaber, rige traditioner og et dynamisk erhvervsliv. De udgør en vigtig del af vores kultur, sociale liv og økonomi.

Selvom landdistrikterne rummer store potentialer, står de ikke uden for de samfundsmæssige tendenser, der præger Danmark i dag. Den stigende koncentration af mennesker og virksomheder i større byer fører til affolkning og tab af lokale arbejdspladser i nogle dele af landdistrikterne. Digitalisering og teknologisk udvikling ændrer måden, hvorpå virksomheder opererer, hvilket kan være en udfordring for mindre, lokale virksomheder, der måske ikke har samme adgang til ressourcer og teknologi. Derudover spiller den grønne omstilling en vigtig rolle i landdistrikterne, da etableringen af større vedvarende energiprojekter kræver plads i det åbne landskab.

'Landdistrikter i udvikling' har til formål at styrke udviklingen i landdistrikterne, så byer og landsbyer forbliver attraktive steder at bo, arbejde og drive erhverv.

Planen er en målrettet og strategisk plan for udvikling i landdistrikterne. Vi ser på tværs af større og mindre byer og landsbyer for at sikre en helhedsorienteret tilgang, der samtidig tager højde for hver by og landsbys unikke behov og muligheder.

BYER OG LANDSBYER

Viborg Kommune har det næststørste areal blandt alle kommuner i Danmark, og omkring halvdelen af kommunens befolkning bor uden for de to største byer, Viborg og Bjerringbro. Det er derfor en kompleks opgave at sikre en målrettet udvikling, som både imødekommer byernes forskellige behov, og de større visioner og mål for hele kommunen.

Folketinget vedtog i december 2018 'Lov om ændring af lov om planlægning', som bl.a. indeholder krav om strategisk planlægning for landsbyer. Ifølge loven skal kommunerne tage stilling til muligheden for udviklingen af kommunens landsbyer i kommuneplanlægningen. På baggrund heraf besluttede Landdistriktsudvalget at udarbejde et nyt og omfattende datagrundlag bestående af diverse kortlægninger og analyser.

Kravet om strategisk planlægning gælder byer og landsbyer mellem 200 og 1.000 indbyggere. Viborg Kommune har valgt at udvide denne afgrænsning, så den omfatter 36 byer og landsbyer mellem 200 og 3.000 indbyggere. De mindre bysamfund under 200 indbyggere vil ofte have en tilknytning til byer og landsbyer mellem 200 og 3.000 indbyggere, og vurderes derfor også at være omfattet af 'Landdistrikter i udvikling'.

Planen skal ses i tæt sammenhæng med Viborg Kommunes øvrige politiske målsætninger, herunder Sammenhængsmodellen, Planstrategi 2040 og kommuneplanens retningslinjer for landsbyer.

- Indbyggertal mellem 1.000-3.000
- Indbyggertal mellem 500-999
- Indbyggertal mellem 200-499

Kongenshus Hede.

SÅDAN LIGGER LANDET

Landdistrikterne i Viborg Kommune gennemgår en markant omstilling i disse år. Urbanisering, ændret erhvervsstruktur, investeringer i vedvarende energi, udvikling og omlægning af natur- og landbrugsområder, klimatilpasning og biodiversitet skaber både muligheder og udfordringer i kommunen.

Demografi

Urbaniseringen betyder, at flere flytter mod de større byer i Viborg Kommune, mens de mindre bysamfund oplever stagnation eller tilbagegang. Især byer i den nordøstlige og østlige del af kommunen forventes at vækste, og byer i den sydlige og vestlige del af kommunen forventes at stagnere eller opleve befolkningstilbagegang.

Boligmarked

Demografiske forandringer lægger også pres på boligmarked og boligudbud. Vi lever længere end tidligere generationer, og familielivets rammer ser anderledes ud end før. Det stiller nye krav til boligudbuddet, da efterspørgsel på boligtyper, boligstørrelser og beliggenhed ændrer sig.

Samtidig er der pres på arealerne i det åbne land, hvilket kræver, at eksisterende boliger udnyttes bedre, at der bygges tættere, og at genanvendelse prioriteres frem for nybyggeri. Dog gør realkreditstrukturen det vanskeligt at finansiere boligkøb uden for de større byer i landdistrikterne.

Hjarbæk Fjord.

Forandrede pendlingsmønstre har også betydning for arbejdsmarkedet. Job og bopæl er i dag ikke nødvendigvis beliggende i samme by, og mange pender længere distancer for at arbejde, dyrke fritidsaktiviteter eller besøge familie og venner.

Viborg Kommune har det næststørste antal arbejdspladser efter Aarhus i Region Midtjylland, og antallet af virksomheder er stigende. Dog er der stor konkurrence om arbejdskraften, da større byer som Skive, Holstebro, Silkeborg og Aarhus ligger inden for en overskuelig pendlingsafstand.

Disse tendenser kan betyde, at flere byer udvikles til satellit- eller pendlerbyer, hvor indbyggerne primært opholder sig hjemme om aftenen og natten, men bruger deres aktive timer uden for byen og lokalsamfundet. Dette kan svække de lokale fællesskaber og sammenhængskraften i landdistrikterne.

Viborg Kommune er kendt for sine brede og lange ådale, store søer, store skove og store landbrugsarealer. Den grønne omstilling og etableringen af vedvarende energianlæg samt aftalen om Grønt Danmark har uden tvivl betydning for landskabet i landdistrikterne. Der er pres på arealerne i det åbne land, og mange forskellige interesser, som skal varetages og balanceres.

Pendlingsmønstre

Arbejdsmarked

Natur og landskab

UDKAST

VISION

I Viborg Kommune udvikler vi levedygtige landsbyer med lokale kræfter og aktive borgere som drivkraft. Viborg Kommune vil være en aktiv medspiller, der gennem stærke partnerskaber med borgere og erhvervsliv støtter op om og styrker lokale initiativer og fællesskaber i landsbyerne. Vores mål er, at hver by og landsby kan udvikle sig på egne præmisser med respekt for deres unikke karakter og potentialer.

UDKAST

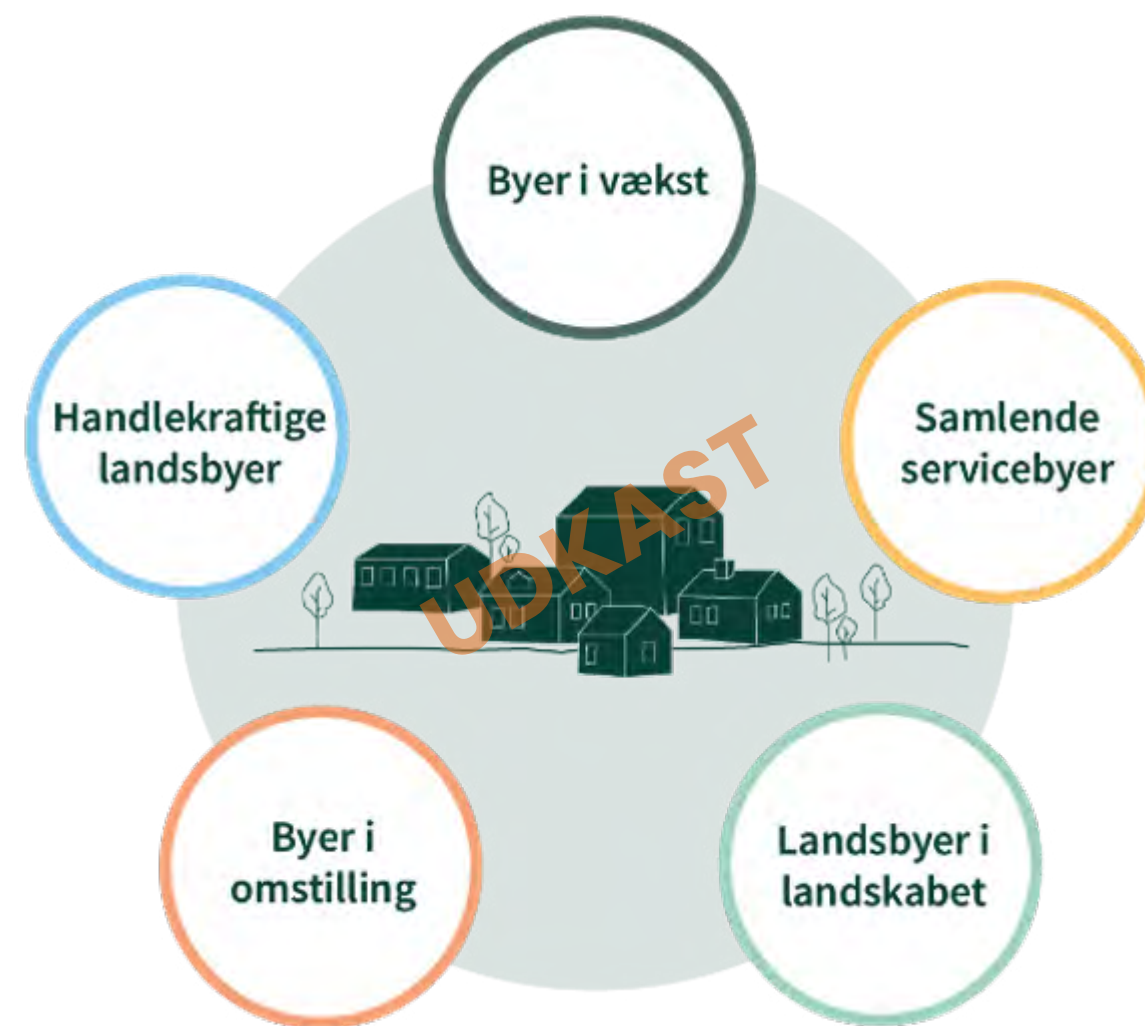

FEM BYSEGMENTER

Viborg Kommunes 36 byer og landsbyer er inddelt i fem segmenter baseret på en række faktorer som befolkningsudvikling, servicetilbud, nærhed til natur og større landskaber samt lokal handlekraft.

Segmenterne danner grundlaget for byernes udviklingsmuligheder og hvert segment har et fokusområde, der sætter den overordnede retning for udviklingen. En by kan optræde i flere segmenter. Dette skal ses som et forsøg på at anerkende de lokale forskelle og nuancer.

På de følgende sider kan du læse en uddybende beskrivelse af de fem bysegmenter. Baggrundsrapporten på side 24 giver yderligere indsigt i kortlægningen og analysen bag segmenteringen.

De fem forskellige segmenter

FOKUSOMRÅDER:

Sikre en fortsat befolkningstilvækst ved at skabe attraktive vilkår for erhverv og bosætning samtidig med at livskvaliteten bevares for nuværende og kommende borgere.

Understøtte byernes rolle som lokale knudepunkter for service, handel og fællesskab, der betjener både byens borgere og nærliggende landsbyer.

Understøtte byernes evne til at tilpasse sig strukturelle og demografiske forandringer samt styrke civilsamfundets ressourcer og engagement i udviklingen.

Styrke byernes rolle som attraktive bosætningsbyer og udflugtsmål for både borgere og turister ved at bevare og udvikle stedernes nærhed til landskabet og naturen.

Forstærke og udnytte den lokale handlekraft ved at understøtte lokale initiativer og styrke det sociale sammenhold og samarbejde.

BYER I VÆKST

Vores fokusområde er at sikre en fortsat befolkningstilvækst ved at skabe attraktive vilkår for erhverv og bosætning samtidig med at livskvaliteten bevares for nuværende og kommende borgere.

Byer i vækst har haft en positiv befolkningsudvikling og forventes at vokste yderligere i de kommende år. Disse byer tilbyder et bredt udvalg af serviceydelser, herunder velfærdsfunktioner og dagligvarehandel.

Derfor vil vi:

- skabe rammerne for et varieret boligudbud, der imødekommer forskellige behov og økonomiske muligheder, der tiltrækker nye og fastholder nuværende borgere.
- understøtte små og mellemstore virksomheder gennem en god service og effektiv sagsbehandling, der kan bidrage til vækst samt skabe nye arbejdspladser.
- understøtte den lokale infrastruktur, herunder veje, stier, kollektive transportformer som f.eks. samkørsel og delebilsordninger.
- understøtte udviklingen af faciliteter og rekreative områder, der bidrager til at gøre byerne attraktive steder at bo og leve.

Udvalgt ud fra én eller flere indikatorer:

- Befolkningsvækst på mere end 5% over en given periode.
- En forventet befolkningstilvækst på mere end 5%
- Højt serviceniveau
- God beliggenhed ift. Viborg, større byer og motorveje.
- Et bredt boligudbud.

SAMLENDE SERVICEBYER

Vores fokusområde er at styrke byernes rolle som lokale knudepunkter for service, handel og fællesskab, der betjener både byens borgere og nærliggende landsbyer.

Samlende servicebyer er centrale knudepunkter for handel, service og fritid. Servicebyerne udgør en livsnerve for de omkringliggende landsbyer og er afgørende for en sammenhængende og bæredygtig udvikling af landdistrikterne i hele Viborg Kommune.

Derfor vil vi:

- styrke civilsamfundet og fremme samarbejdet mellem borgere, kommunen, erhvervsliv og lokale aktører for at skabe et aktivt, engageret lokalsamfund, der tager del i udviklingen.
- skabe rammerne for fleksible og tilpasningsdygtige servicefunktioner, som kan tilpasses strukturelle og demografiske forandringer.
- understøtte udviklingen af småerhverv, service- og mindre butikker gennem erhvervsklynger og lokale netværk.
- understøtte multifunktionelle faciliteter og kulturelle og sociale arrangementer, der tiltrækker lokale og besøgende, og skaber en dynamisk og attraktiv by.

Udvalgt ud fra én eller flere indikatorer:

- En større by
- Indkøbsmuligheder
- Offentlige servicefaciliteter – herunder sundhedstjenester, bibliotek, forsamlingshus, transport og togstation.
- Skole til 9. klasse (privat/offentlig)
- Børnepasning 0-6 år

LANDSBYER I LANDSKABET

Vores fokusområde er at styrke byernes rolle som attraktive bosætningsbyer og udflugtsmål for både borgere og turister ved at bevare og udvikle stedernes nærhed til landskabet og naturen.

Landsbyer i landskabet ligger tæt på naturområder med stor attraktionsværdi. Deres rolige og naturskønne omgivelser gør dem attraktive for både besøgende og tilflyttere, og de spiller en vigtig rolle for kommunens identitet.

Derfor vil vi:

- udvikle nye rekreative områder og stier, der fremmer friluftsliv, vandring, cykling og andre naturnære aktiviteter for både lokale og turister.
- fremme formidlingen af landsbyernes kulturarv, arkitektur og historie, som en del af en turisme- og bosætningsindsats.
- fremme forskønnelse af byens offentlige rum og bidrage til nedrivning af forfaldne bygninger med henblik på omdannelse eller mere bynær natur.
- styrke samarbejder på tværs af landsbyer for at dele ressourcer, faciliteter og viden.

Udvalgt ud fra én eller flere indikatorer:

- Landskabsværdi for by og kommune – herunder turisme- og bosætningspotentiale.
- Særligt kulturmiljø.

BYER I OMSTILLING

Vores fokusområde er at understøtte byernes evne til at tilpasse sig strukturelle og demografiske forandringer samt styrke civilsamfundets ressourcer og engagement i udviklingen.

Byer i omstilling er byer i forandring. Mange byer i omstilling oplever faldende befolkningstal, en aldrende befolkning og lavere boligpriser, men rummer stadig liv, fællesskab, aktiviteter og udviklingspotentiale. I disse byer er der behov for nye tilgange og løsninger, der kan tilpasse byen til de ændrede vilkår og sikre dens fortsatte levedygtighed og attraktivitet.

Derfor vil vi:

- styrke lokale samarbejder og fællesskaber, der kan være med til at sikre, at omstillingen forankres lokalt og skaber nye muligheder for borgerne.
- fremme formidlingen af landsbyernes kulturarv, arkitektur og historie for at styrke den lokale identitet.
- fremme forskønnelse af byens offentlige rum og bidrage til nedrivning af forfaldne ejendomme med henblik på omdannelse eller mere bynær natur.
- understøtte grønne løsninger, såsom etablering af byhaver, grønne områder og klimaløsninger, der samtidig kan forbedre livskvaliteten og gøre byen mere attraktiv.

Udvalgt ud fra én eller flere indikatorer:

- Befolkningstilbagegang på mere end 5% over en given periode.
- Forventet befolkningstilbagegang mere end 5%.
- Ujævn alderssammensætning
- Lavt serviceniveau med begrænset adgang til off. funktioner.
- Udfordringer med udbuddet af boliger.

HANDLEKRAFTIGE LANDSBYER

Vores fokusområde er at forstærke og udnytte den lokale handlekraft ved at understøtte lokale initiativer og styrke det sociale sammenhold og samarbejde.

I Viborg Kommune findes mange handlekraftige byer og landsbyer. Der er dog nogle byer og landsbyer, hvor et stærkt fællesskab og aktiv deltagelse fra borgerne har været med til at forhindre tilbagegang og sikre en vedvarende udvikling. Deres evne til at mobilisere ressourcer og engagere borgere er afgørende for at skabe bæredygtige og livskraftige lokalsamfund.

Derfor vil vi:

- tilbyde støtte og ressourcer til borgerdrevne initiativer og projekter, der fremmer fællesskab og trivsel.
- fremme forskønnelse af byens offentlige rum og bidrage til nedrivning af forfaldne ejendomme med henblik på omdannelse eller mere bynær natur.
- styrke formidlingen af byernes aktive civilsamfund som en del af en bosætningsindsats.
- styrke samarbejdet mellem Viborg Kommune og lokale aktører samt på tværs af lokalsamfundene i forhold til frivillighedsindsatsen.

Udvalgt ud fra én eller flere indikatorer:

- Engagement og frivillighed
- Foreninger og uformelle organiseringer
- Samarbejdskultur

UDKAST

BAGGRUND FOR PLANEN

UDKAST

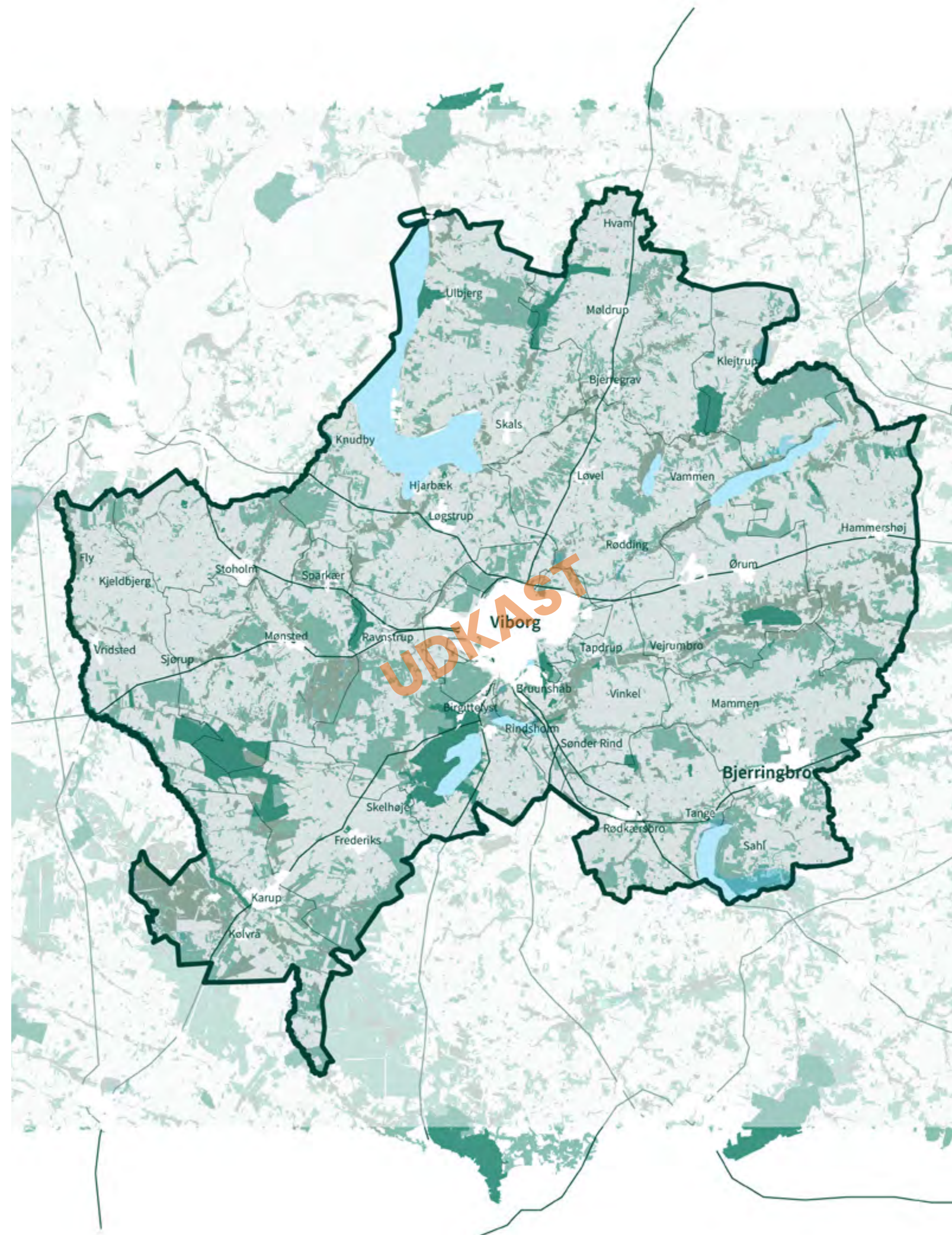
BAGGRUND

Viborg Kommune har gennemført en kortlægning og analyse af kommunens 36 byer med 200-3.000 indbyggere. Byerne er vurderet ud fra en række faktorer, herunder geografiske, demografiske og socioøkonomiske forhold samt civilsamfundsstyrke.

Ved at kombinere disse data har vi kunnet identificere grupper af byer, der deler samme udfordringer og udviklingsmuligheder. Denne analyse er grundlaget for segmenteringen af byerne.

For at tage højde for de lokale forskelle og nuancer er byerne desuden analyseret enkeltvis.

Analysemetoden er inspireret af Realdanias metode til strategisk planlægning for landsbyer.

UDKAST

Analyse af kommunen

GEOGRAFI, DEMOGRAFI & SOCIOØKONOMI

En kortlægning af en række geografiske, demografiske og socioøkonomiske indikatorer skal give et billede af de udfordringer og muligheder, som forskellige dele af kommunen står over for.

UDKAST

SAMMENFATNING

I afsnittet redegøres for analyseresultaterne fra kortlægningen af kommunes byer og landsbyer.

Infrastruktur og mobilitet

Kortlægningen af statsveje og større kommuneveje viser, at mange af disse gennemskærer en stor del af kommunens byer. Analysen viser, at mellemstore byer og byer tæt på større hovedveje forventes at opleve vækst i de kommende år. I modsætning hertil forventes byer, der ligger længere væk fra større veje og har begrænset eller ingen offentlig transport, ikke at opleve samme vækst i samme periode.

Basiservice

Kortlægningen af servicetilbud, herunder dagligvarerhandel, skole og børnepasningstilbud viser, at byer med et højere serviceniveau er jævnt fordelt i kommunen. Fælles for byer med højt serviceniveau er at de ligger ved større hovedveje i kommunen. Omvendt ligger byer med et lavere serviceniveau generelt længere væk fra større hovedveje og centerbyerne.

Natur og landskaber

I Viborg Kommune er der både unikke landskaber og varierede naturområder. Analysen viser, at nærhed til natur og rekreative områder er én af de primære årsager til valg af bolig og derfor er der potentiale for at forbedre og styrke forbindelsen til naturen og etablere mere bynær natur i byerne i landdistrikterne. Der er også potentiale for at gøre naturen til omdrejningspunkt for turisme og bosætning, og hermed som omdrejningspunkt for det lokale engagement og fællesskab i byen.

Befolkningsudvikling

Befolkningsudviklingen i Viborg Kommune viser, at der især i de større byer i den nordlige og østlige del forventes en stigning i antallet af indbyggere i løbet af de næste 12 år. Omvendt kan flere byer i den sydlige og vestlige del af kommunen samt i yderområderne forvente en nedgang i indbyggertallet og denne tendens forventes at fortsætte.

Indbyggernes gennemsnitsalder er generelt højere i den vestlige del af kommunen end i den østlige del af kommunen. Gennemsnitsalderen for hele kommunen er 41,9 år i 2024. Analysen viser, at gennemsnitsalderen for byernes indbyggere er højere i byer, som ligger længere væk fra Viborg by end i byerne tæt på Viborg by. I den sydvestlige og den nordvestlige del af kommunen er gennemsnitsalderen generelt højere. Dette betyder, at der er en overvægt af seniorer i denne del af kommunen. Der er en større andel af yngre børnefamilier i byerne nær Viborg og i den sydøstlige og nordøstlige zone.

Boligudbud

Kortlægningen viser, at parcelhuset er den mest udbredte boligtype i de fleste byer og landsbyer i kommunen. De højeste ejendomspriser pr. kvadratmeter er i nærheden af Viborg by og i den østlige del af kommunen. I byerne, beliggende i den nordlige og vestlige del, er ejendomspriserne generelt lavere. Et varieret boligudbud og betalelige boliger er en forudsætning for, at kunne tiltrække nye beboere, men også give mulighed for dem, der allerede bor i byen at blive boende. Der er potentiale for at udvikle og etablere alternativer til parcelhuset til bl.a. seniorer, når parcelhuset bliver for stort og vedligeholdelseskraevende. Ved at tilbyde alternativer til den ældre generation frigøres også parcelhuse til de yngre generationer.

GEOGRAFI

INFRASTRUKTUR

Kortet viser pendlingstiden mellem de større byer i Viborg Kommune nærliggende byer udenfor kommunegrænsen. Pendlingsafstanden til det regionale arbejdsmarked, skoler, dagligvarebutikker samt kultur- og fritidstilbud har en stor betydning for byernes og landsbyernes udvikling.

NOTE:
Data er fra år 2023.

GEOGRAFI

BASISSERVICE: SKOLE OG DAGLIGVAREBUTIKKER

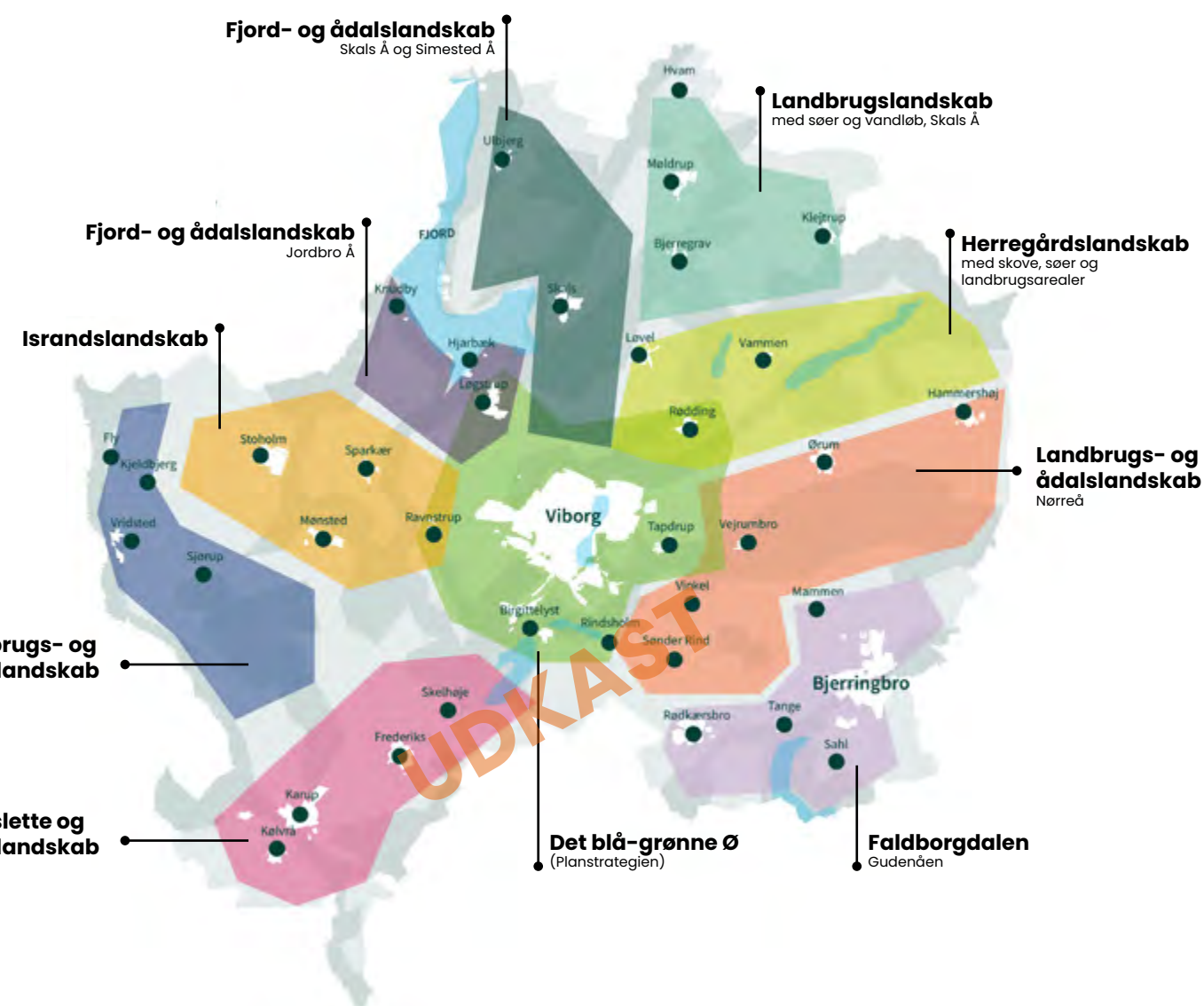
Kortet viser basisserviceniveauet, herunder skoler og dagligvarebutikker i de forskellige byer og landsbyer i kommunen. Det er afgørende for det gode liv i landdistrikterne, at der er nem adgang til nødvendige tilbud og services i hverdagen.

GEOGRAFI

NATUROMRÅDER

Kortet viser byernes og landsbyernes placering i forhold til de større naturområder i Viborg Kommune. Nærheden til naturen og rekreative områder er en af de vigtigste faktorer, når danskere skal vælge bopæl og bidrager til at øge livskvaliteten.

GEOGRAFI

LANDSKABSTRÆK

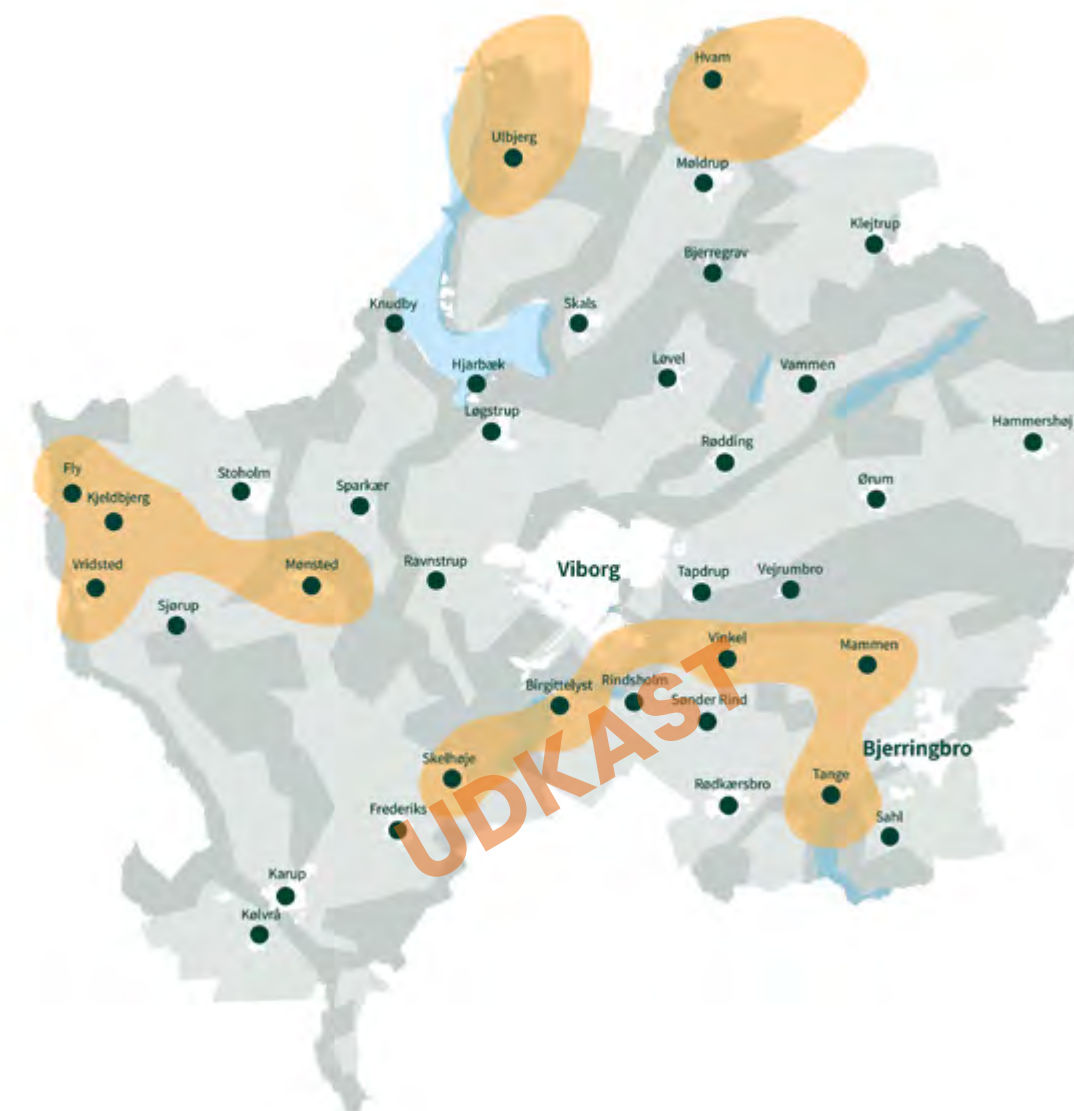
Kortet viser de større landskabstræk i Viborg Kommune. Viborg Kommune er kendt for sine brede og lange ådale, store søer, store skove og store landbrugsarealer. Det er et unikt landskab, som skaber gode betingelser for landsbyernes attraktivitet og muligheden for at tiltrække flere indbyggere til landdistrikterne.

DEMOGRAFI

NOGLE FÅR FLERE NABOER

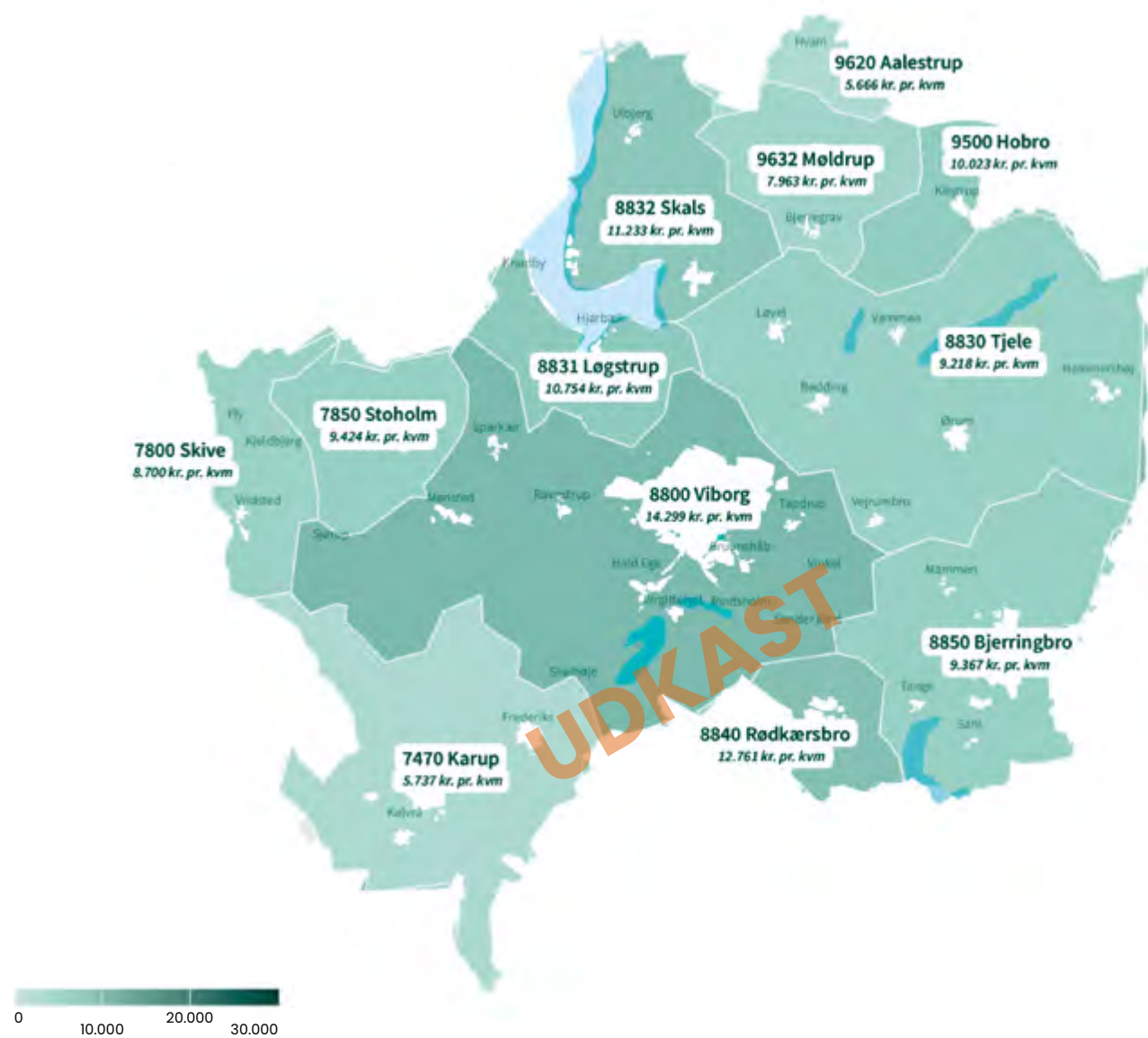
Kortet viser, at det især er de større byer i den nordvestlige, nordøstlige og østlige del af kommunen, hvor man forventer den største stigning i antallet af indbyggere i løbet af de næste 12 år. Selvom der også vil være vækst andre steder, er det disse områder, som står for den største befolkningstilvækst. Kortet er baseret på kommunens befolkningsprognose.

DEMOGRAFI

NOGLE FÅR FÆRRE NABOER

Kortet viser, hvilke områder og byer, hvor man forventer en befolkningstilbagegang eller stagnation. Nogle byer ser ind i en omstilling, hvor naboerne bliver færre, men hvor landsbylivet fortsætter. Det kan sætte pres på både kommunale faciliteter og det frivillige fællesskab. Kortet er baseret på kommunens befolkningsprognose.

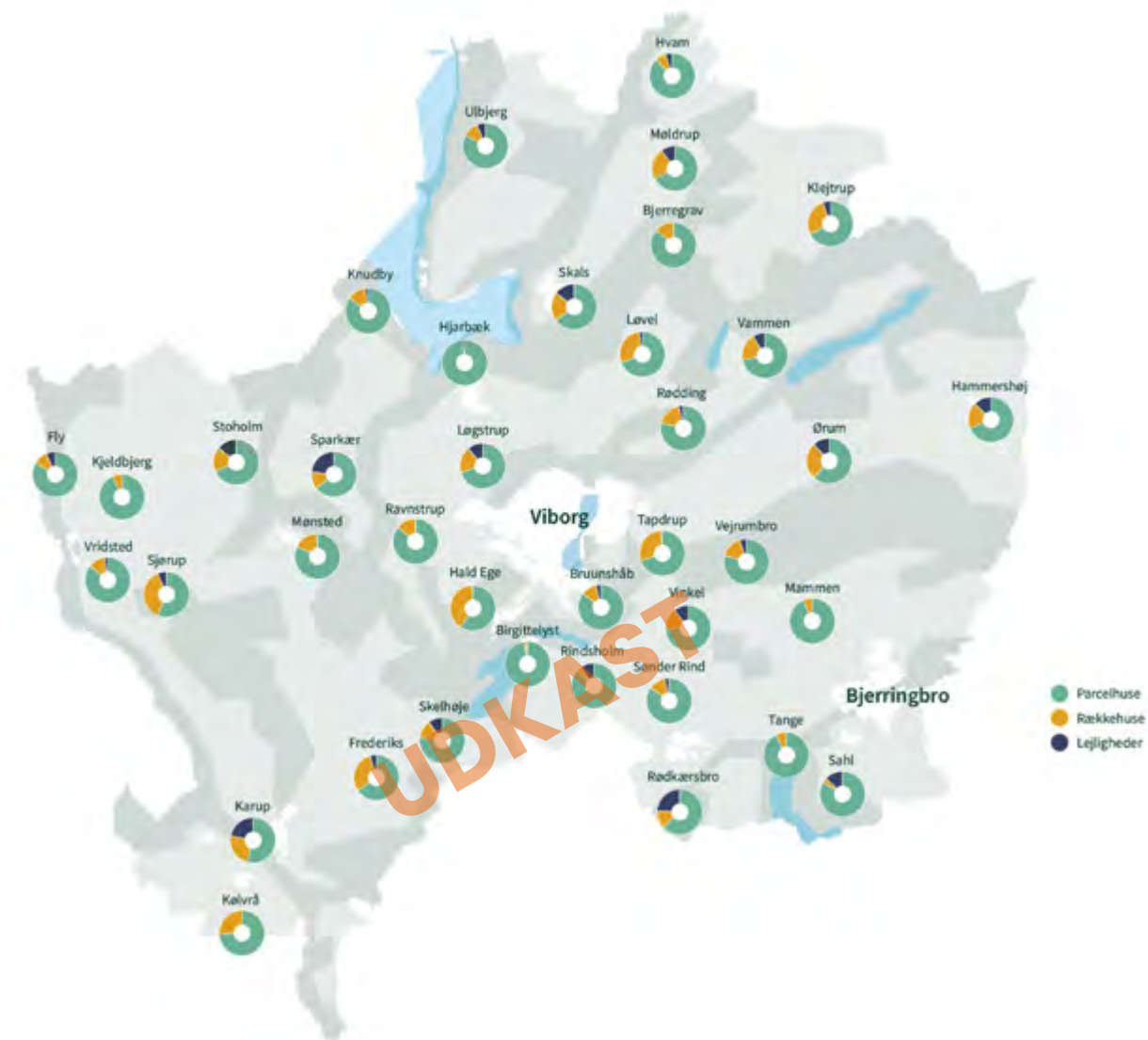

NOTE:
Kvartal 3, 2021 er valgt, fordi der for dette kvartal er det bedste datagrundlag for alle postnumre. Dog skal det læses som et øjebliksbillede.

SOCIO-ØKONOMI

EJENDOMSPRISER

Kortet viser den gennemsnitlige kvadratmeterpris på postnummerniveau for et enkelt kvartal, K3 2021. Der ses generelt højere kvadratmeterpriser omkring Viborg by. Herudover ligger Rødkærsbro en smule højere end de øvrige landdistrikter. De vestlige dele, der grænser op til landdistrikterne ved Salling, Mors og Herning samt de nordligste dele har generelt lidt lavere prisniveau. Prisniveauerne afspejler, at urbaniseringen og nærheden til infrastruktur og arbejdspladser påvirker boligpriserne.

SOCIO-ØKONOMI

BOLIGTYPER

Kortet viser fordelingen af parcelhuse, rækkehuse og lejligheder i de enkelte byer og landsbyer. Boligpriser og boligtyper er en væsentlig indikator for et områdes evne til at tiltrække og fastholde beboere.

UDKAST

Analyse af

BYER OG LANDSBYER

En kortlægning af kommunens byer og landsbyer baseret på faktorer som befolkningsudvikling, civilsamfundsstyrke, landskabstræk og kulturarv har til formål at give et nuanceret billede af deres unikke styrker og forudsætninger for udvikling.

UDKAST

LÆSEVEJLEDNING

For at illustrere byernes og landsbyernes forskelligheder har vi visualiseret hver by i et diagram. Hver by vurderes ud fra fem centrale indikatorer: vækst, omstilling, service, landskab og handlekraft.

I diagrammet repræsenterer ydercirklen et højt niveau inden for en kategori, mens indercirklen angiver et lavere niveau.

Læs mere om den enkelte by eller landsby på de følgende sider.

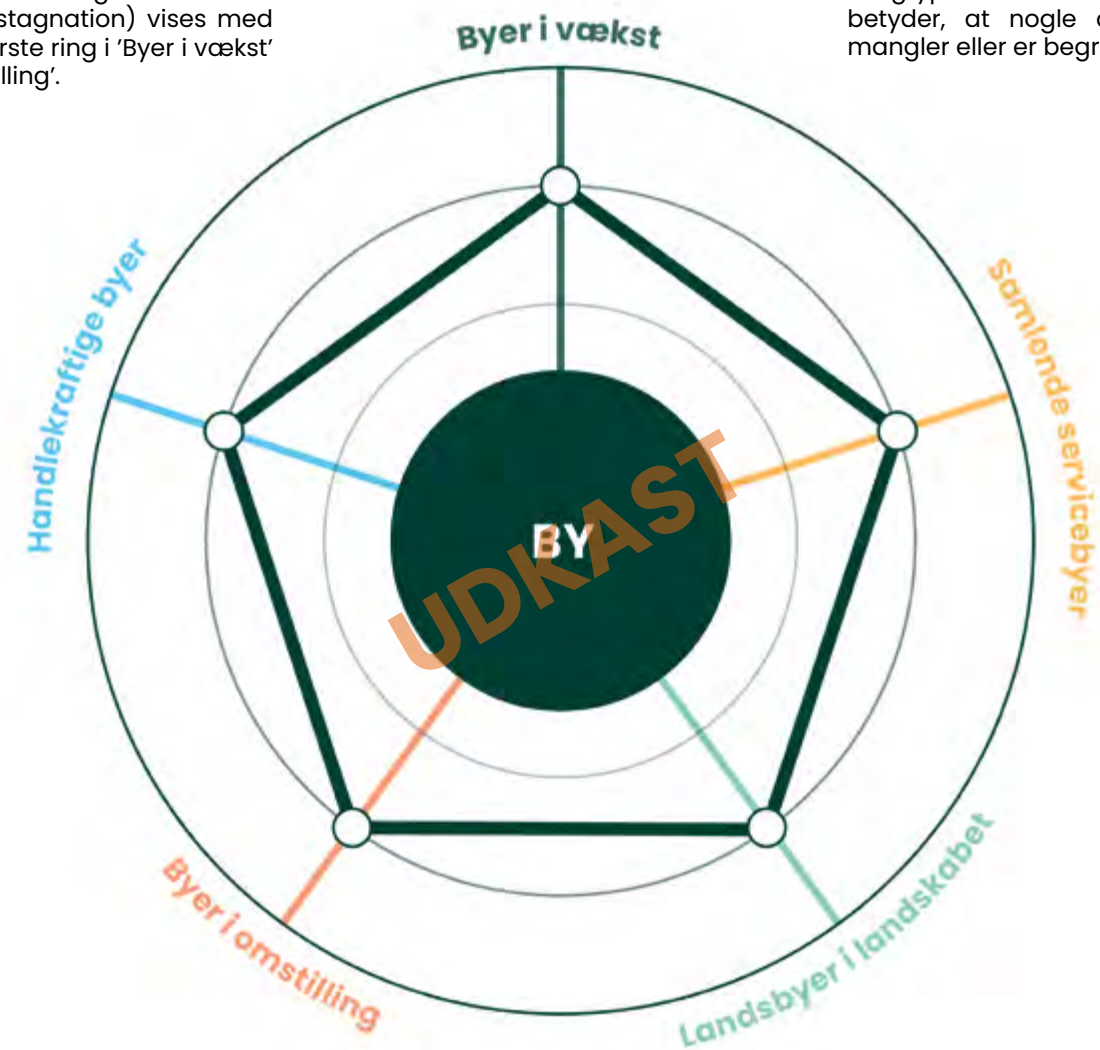
Befolkningsprognose:

En bys befolkning kan enten vokse, forblive stabil eller falde i antal. Hvis indbyggertallet forventes at stige, placeres prikken i de ydre ringe af diagrammet under 'Byer i vækst'. Hvis indbyggertallet forventes at falde, placeres prikken i de ydre ringe under 'Byer i omstilling'. Et uændret indbyggertal (stagnation) vises med en prik på inderste ring i 'Byer i vækst' og 'Byer i omstilling'.

Serviceniveau:

En bys serviceniveau afhænger af adgang til vigtige servicefunktioner og faciliteter. Et højt serviceniveau betyder, at byen har offentlige servicefaciliteter, skole (både privat og offentligt), børnepasning, indkøbsmuligheder og et varieret udbud af boligtyper. Et lavere serviceniveau betyder, at nogle af disse tilbud mangler eller er begrænsede.

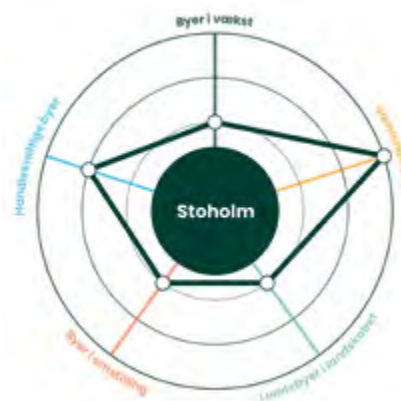
Handlekraft:

En bys handlekraft har en stor betydning for dens udvikling og fællesskab. Handlekraft vurderes ud fra en analyse af civilsamfundsstyrken, herunder engagement og frivillighed, foreninger og uformelle organiseringer og samarbejdskultur. Vurderingen er baseret på en spørgeskemaundersøgelse sendt til alle byer og landsbyer i kommunen.

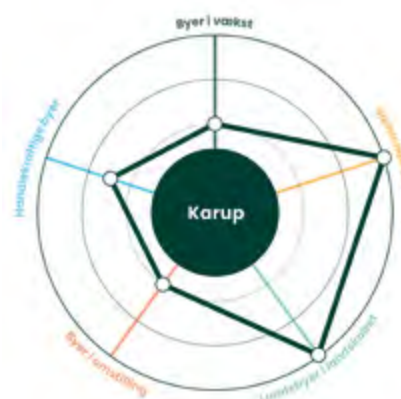
Landskab:

En bys kulturarv og adgang til naturområder er en vigtig del af dens identitet. Mange byer har en særlig kulturarv med historiske bygninger, monumenter, landskaber, sprog, fortællinger og traditioner. Byerne vurderes ud fra kulturhistorisk værdi, arkitektonisk værdi samt turisme- og bosætningspotentialer.

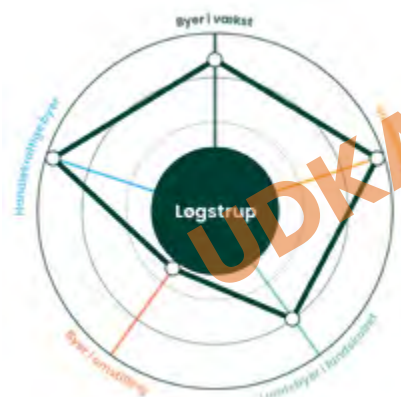
STOHOLM

Stoholm har oplevet en stagnation i befolkningstallet de seneste år og indbyggertallet forventes også at stagnere fremover. Byen ligger i et geologisk israndskab og tæt på naturområderne ved Birkesø og Jordbroådal. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitutioner, dagligvare- og specialbutikker samt togstation. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger, som driver byens udvikling.

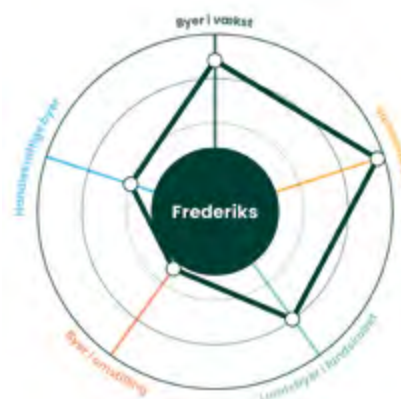
KARUP

Karup har oplevet en stagnation i befolkningstallet de seneste år og indbyggertallet forventes også at stagnere fremover. Byen ligger i smuk natur ved Karup Å og omgivet af store hedearealer. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitution, dagligvarebutikker, hal, biograf samt store arbejdspladser som Flyvestation Karup, Midtjyllands Lufthavn og Karup Kartoffelmel Fabrik. Byen har et civilsamfund med plads til udvikling og mulighed for at styrke samarbejdet.

LØGSTRUP

Løgstrup har oplevet befolkningstilvækst de seneste år og indbyggertallet forventes at vokse fremover. Løgstrup ligger i smuk natur tæt på Hjarbæk Fjord. Himmerlandsstien, der er en populær gå-, løbe- og cykelsti går gennem byen. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitutioner, dagligvare- og specialbutikker, hal og mange erhvervsdrivende. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

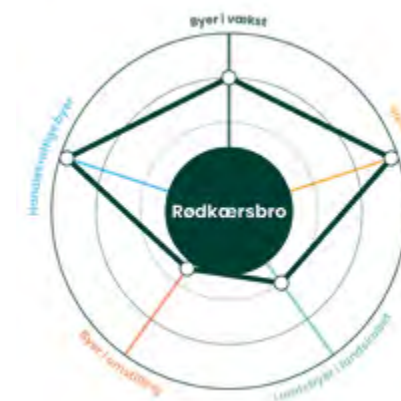

FREDERIKS

Frederiks har oplevet befolkningstilvækst de seneste år og indbyggertallet forventes at vokse fremover. Byen ligger på den midtjyske Alhede, og historien om Frederiks er tæt forbundet med opdyrkningen af heden af de sydtyske bønder, der kom til området i 1759. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitution, hal og dagligvare- og specialbutikker. Byen har et civilsamfund med plads til udvikling og mulighed for at styrke samarbejdet.

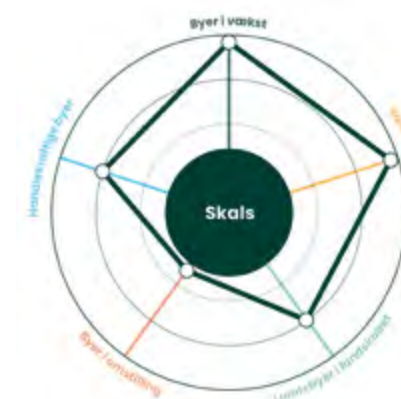
RØDKÆRSBRO

Rødkærsbro har oplevet en befolkningstilvækst de seneste år og indbyggertallet forventes at vokse fremover. Byen opstod som en station på jernbanestrækningen mellem Viborg og Langå i 1863. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitution, dagligvarebutik, hal samt togstation. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

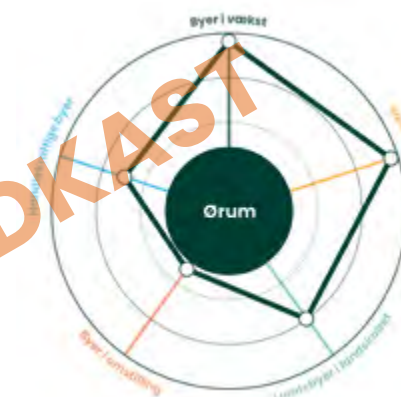
SKALS

Skals har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, men indbyggertallet forventes at vokse fremover. Skals ligger i smuk natur tæt på fjord, å og kuperet landskab. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitution, dagligvarebutikker, idrætscenter, forsamlingshus, efterskole og Højskolen for Design og Håndarbejde. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

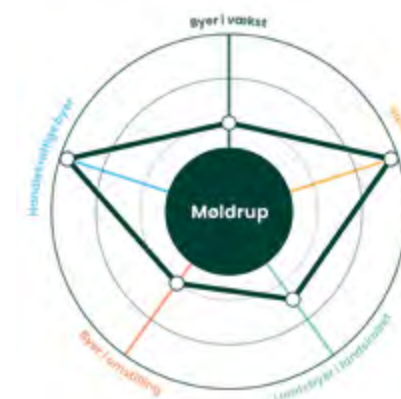
ØRUM

Ørum har oplevet befolkningstilvækst de seneste år og indbyggertallet forventes at vokse fremover. Byen ligger i nærhed til Nørreådalens smukke natur og skovene omkring Tjele Gods. Syd for Ørum by er Futdalen, som er et skov- og naturområde. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitution, hal, forsamlingshus, bibliotek og dagligvarebutikker. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver byens udvikling.

MØLDRUP

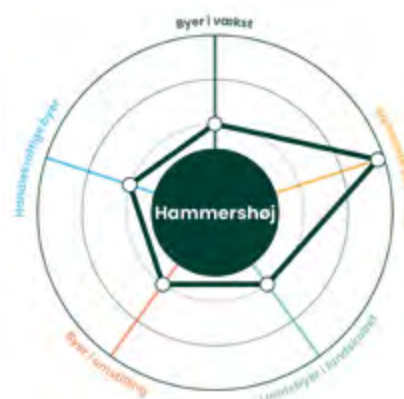
Møldrup har oplevet en stagnation i befolkningstallet de seneste år, og indbyggertallet forventes også at stagnere fremover. Byen var tidligere en stationsby på den nedlagte jernbaneforbindelse mellem Viborg og Løgstør. Himmerlandsstien, der er en populær gå-, løbe- og cykelsti går gennem byen. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitution, hal, forsamlingshus, bibliotek og dagligvarebutik. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

RØDDING

Rødding har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, og indbyggertallet forventes at vokse fremover. Byen er opstået omkring Rødding Kirke og Rødding Sø. Rødding sø er byens landskabelig vartegn og et rekreativt område tæt på byen. Serviceniveauet omfatter skole, børnehus, forsamlingshus og Kultur- og Fritidscenter. Byen ligger tæt på Viborg, hvilket giver nem adgang til andre services. Byen har et civilsamfund med plads til udvikling og mulighed for at styrke samarbejdet.

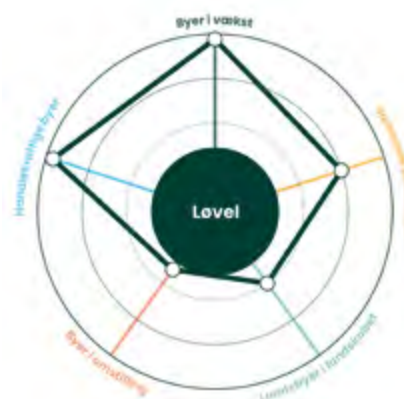
HAMMERSHØJ

Hammershøj har oplevet en befolkningstilvækst de seneste år, men indbyggertallet forventes at stagnere fremover. Byen ligger i landbrugs- og ådalslandskabet i området ved Nørreå. Serviceniveauet omfatter skole, daginstitution, efterskole, hal, forsamlingshus, friluftsbad samt dagligvarebutik. Byen har et civilsamfund med plads til udvikling og mulighed for at styrke samarbejdet.

KLEJTRUP

Klejtrup har oplevet en befolkningstilvækst de seneste år, men indbyggertallet forventes at stagnere fremover. Byen ligger naturskønt omkranset af skove og bakker. Terrænet i og omkring byen er kuperet og mange steder er der udsigt til Klejtrup Sø eller byens kirketårn. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole til 6. klasse, daginstitution, hal, efterskole og dagligvarebutik. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

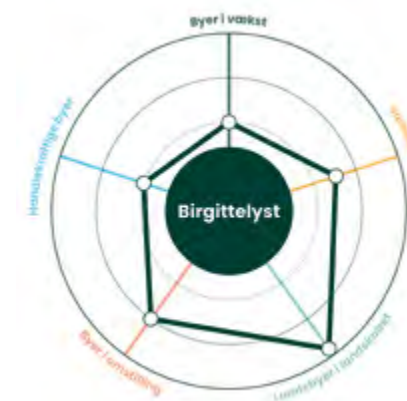

LØVEL

Løvel har oplevet en befolkningstilvækst de seneste år, og indbyggertallet forventes at vokse fremover. Løvel ligger i den nordlige del af kommunen, cirka 10 minutters kørsel fra Viborg. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole til 6. klasse, daginstitution, hal og forsamlingshus. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

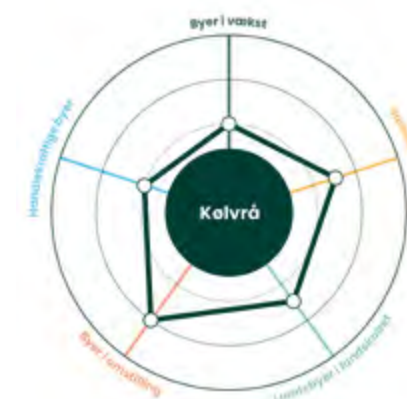
BIRGITTELYST

Birgittelyst har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger i et naturskønt område tæt på skov, søer og åer samt badestrand. Byen ligger tæt på Viborg, hvilket giver nem adgang til andre services. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

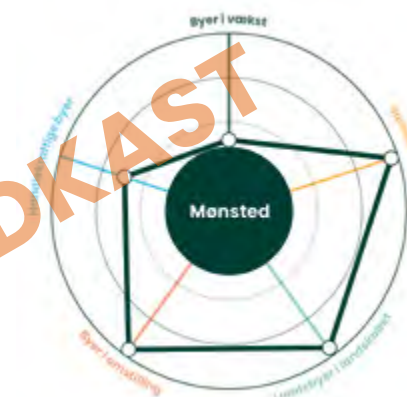
KØLVÅ

Kølvrå har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger i et fladt landskab med skov, landbrugsland, samt mange grønne områder. Serviceniveauet omfatter bl.a. daginstitution, friluftsbad, stadion og Karup Flyvestation ligger vest for byen. Byen ligger tæt på Karup, hvilket giver nem adgang til andre services. Byen har et civilsamfund med plads til udvikling og mulighed for at styrke samarbejdet.

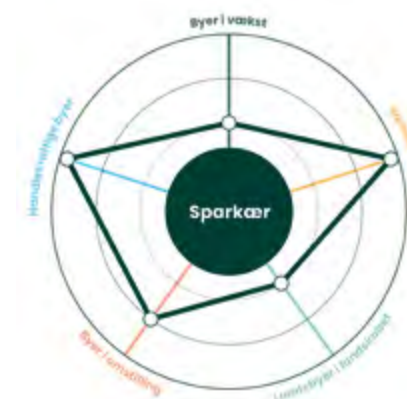
MØNSTED

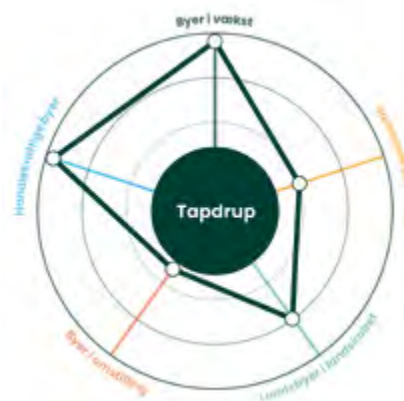
Mønsted har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, men indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger i et naturskønt område tæt på Mønsted og Daugbjerg Plantager og Mønsted Ådal. Mønsted by og opland har været præget af kalkbrydning, der begyndte i 1100-tallet og ophørte omkring 1950. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole, daginstitution, dagligvarebutik, hal og kulturhus. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

SPARKÆR

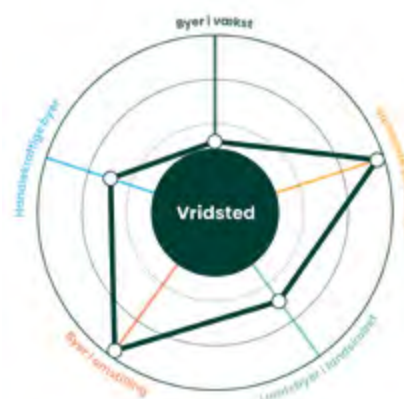
Sparkær har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger i et naturskønt område i et geologisk israndslandskab. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole, daginstitution, forsamlingshus, hal og togstation. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

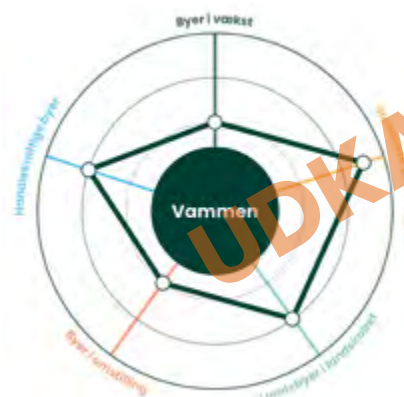
TAPDRUP

Tapdrup har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, og indbyggertallet forventes at vokse fremover. Byen ligger i et naturskønt området ved Nørreå i området ved Nørreådal. Serviceniveauet omfatter bl.a. daginstitution og forsamlingshus. Byen ligger tæt på Viborg, hvilket giver nem adgang til andre services. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

VRIDSTED

Vridsted har oplevet en stagnation i befolkningstallet de seneste år, men indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen er kommunens vestligst beliggende by på grænsen til Holstebro Kommune og ved Karup Å. Serviceniveauet omfatter bl.a. daginstitution, skole, hal, dagligvarebutik og forsamlingshus. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

VAMMEN

Vammen har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, men indbyggertallet forventes at stagnere fremover. Byen ligger i herregårdslandskab med skove, landbrugsarealer og i nærhed til Tjele Langsø. Serviceniveauet omfatter bl.a. daginstitution, skole, dagligvarebutik, forsamlingshus og hal. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

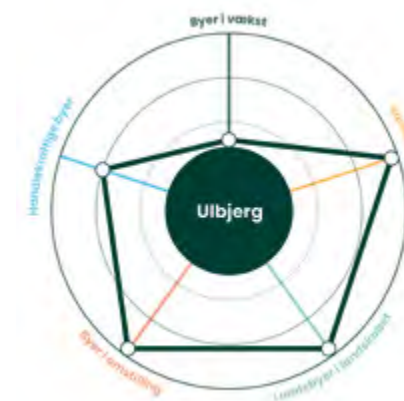

SKELHØJE

Skelhøje har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger i det bakkede istidslandskab, som omfatter Skeldalen og fortsætter til Dollerup Bakker. Serviceniveauet omfatter bl.a. daginstitution, dagligvarebutik og forsamlingshus. Byen har et civilsamfund med plads til udvikling og mulighed for at styrke samarbejdet.

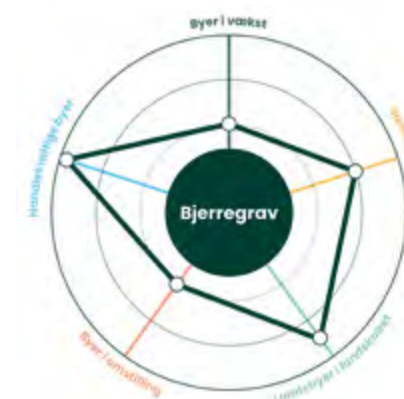
ULBJERG

Ulbjerg har oplevet en stagnation i befolkningstallet de seneste år, men indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger smukt ved Ulbjerg Klint og har i flere århundreder været et attraktivt bosætningsområde. Ulbjerg er opstået på højdedraget omkring kirken med flere større gårde, præstegård og mølledrift. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole til 6. klasse, daginstitution, forsamlingshus og hal. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

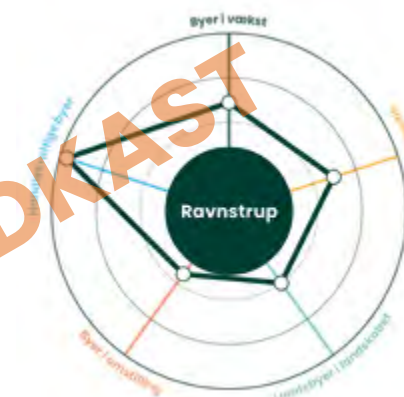
BJERREGRAV

Bjerregrav har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, men indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger omkranset af skove og landbrugsarealer. Uden for byen ligger Hvolris Jernalderslandsby og flere gravhøje. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole, daginstitution, dagligvarebutik og hal. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

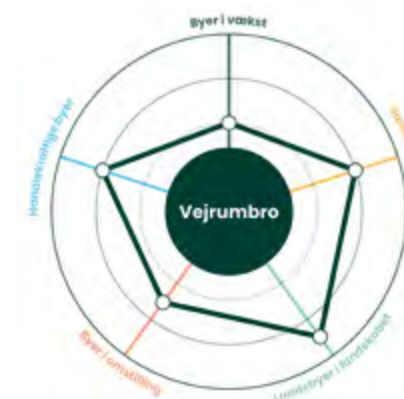
RAVNSTRUP

Ravnstrup har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, og indbyggertallet forventes at stagnere fremover. Byen ligger i et bakket morænelandskab skabt af istiden, der gør selve området til et flot naturlandskab. Serviceniveauet omfatter bl.a. forsamlingshus, kirke og stadion. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

VEJRUMBRO

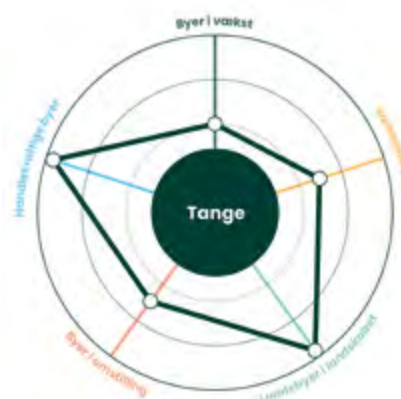
Vejrumbro har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger i Nørreådal og endda med udsigt over Nørreå. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole til 7. klasse, daginstitution, børnehave, forsamlingshus og dagligvarebutik. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

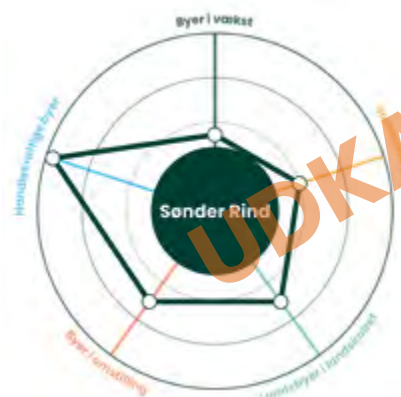
SAHL

Sahl har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, men indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger omgivet af marker, skov, og i nærhed af Tange Sø. Landsbyen har en lang historie med en kirke fra den tidlige middelalder, som har tilhørt Ormstrup Gods. Serviceniveauet omfatter bl.a. børnehave og kirke. Byen ligger tæt på Bjerringbro, hvilket giver nem adgang til andre services. Byen har et mindre aktivt civilsamfund med plads til udvikling og mulighed for at styrke samarbejdet.

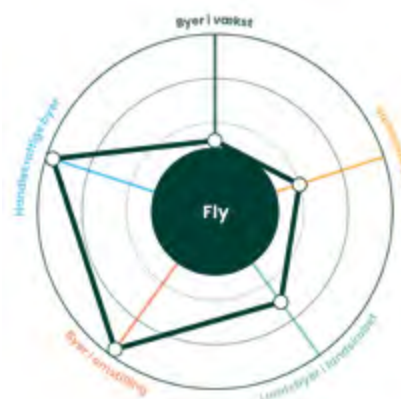
TANGE

Tange har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, men indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger naturskønt, omgivet af skov og sø. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole og børnehave. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

SØNDER RIND

Sønder Rind har oplevet en stagnation i befolkningstallet de seneste år, men indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger naturskønt omgivet af marker og i nærhed til Rind bæk. Serviceniveauet omfatter bl.a. kirke, forsamlingshus og stadion, som deles med nabobyen Rindsholm. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

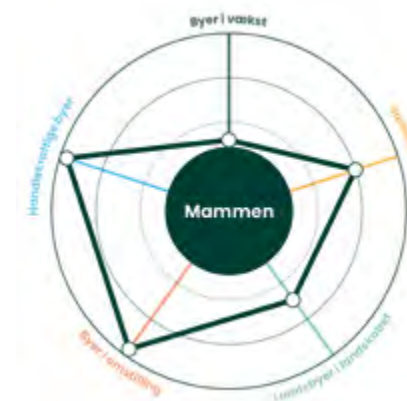

FLY

Fly har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen er omgivet af et bakket landskab mod syd og øst, hede mod nord og Karup Ådals enge og moser mod vest. Serviceniveauet omfatter bl.a. kirke, forsamlingshus og Flyfabrikken. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

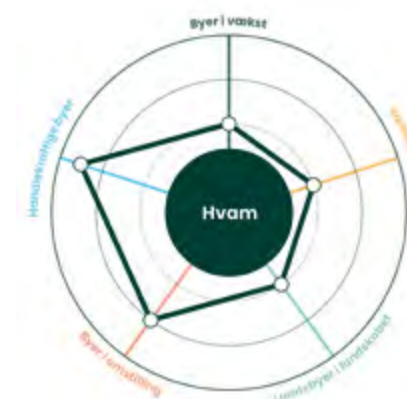
MAMMEN

Mammen har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger på et moræneplateau mellem Gudenådalen og Nørreådal. Mammen by kan føres tilbage til vikingetiden og landskabet omkring er et arkæologisk interesseområde. Serviceniveauet omfatter bl.a. skole, daginstitution, kirke, forsamlingshus og stadion. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

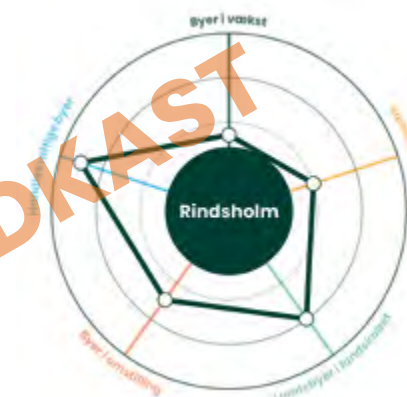
HVAM

Hvam har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Gammel Hvam ligger omgivet af marker og skov mod vest. Hvam Stationsby ligger ved den tidligere jernbaneforbindelse Viborg-Aalestrup med bebyggelse langs Gammel Viborgvej. Serviceniveauet omfatter bl.a. børnehave, kirke, Kultur- og Forsamlingshus og Grundfos A/S Aalestrup. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

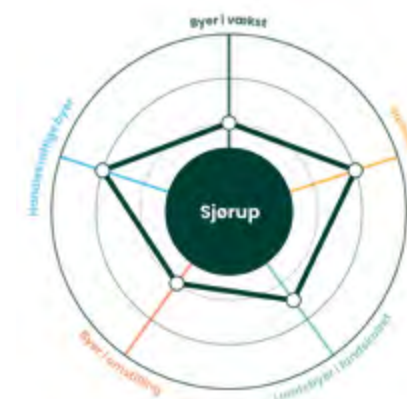
RINDSHOLM

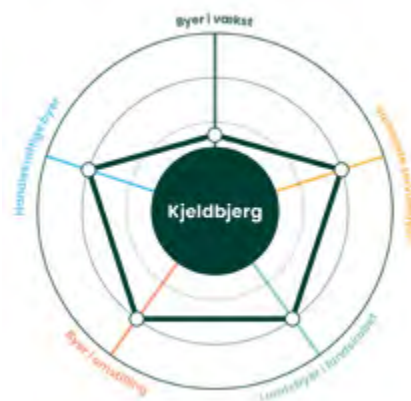
Rindsholm har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger naturskønt ved Nørreå med vand på begge sider. Byen har en direkte cykelsti til Bruunshøj, hvor der er daginstitution og skole. Byen deler forsamlingshus og borgerforening med nabobyen Sønder Rind. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet af frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

SJØRUP

Sjørup har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger naturskønt ved Sjørup Skov. Sjørup var tidligere beboet af hedeboer, der opdyrkede egnens hede. I 1870'erne opkøbtes en stor del af jorden af staten hvor der anlagdes plantage. Serviceniveauet omfatter bl.a. en dagligvarebutik, forsamlings- og kulturhus og pleje- og omsorgscenter. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

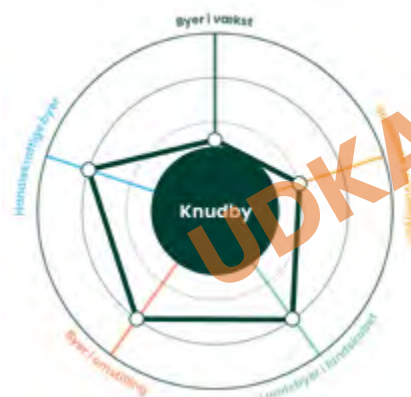
KJELDBJERG

Kjeldbjerg har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger naturskønt i et kuperet bakkelandskab. Kjeldbjerggård opførtes i 1796 som det første på egnen, og i 1882 opførtes en købmandsgård hvorefter byen for alvor begyndte at udvikle sig. Serviceniveau omfatter bl.a. Kultur- og Forsamlingshus, kirke og børnehus. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

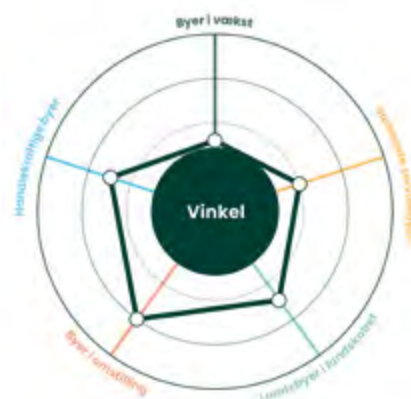
HJARBÆK

Hjarbæk har oplevet befolkningstilvækst de seneste år, men indbyggertallet forventes at stagnere fremover. Byen er opstået omkring havnen ved Hjarbæk Fjord som en bonde- og fiskerby, og består i dag hovedsageligt af gårde og småhuse. Byen har et meget aktivt civilsamfund med stærkt lokalt samarbejde og mange initiativer drevet frivillige kræfter, foreninger og lokale virksomheder.

KNUDBY

Knudby har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger naturskønt i landskabet ved Hjarbæk Fjord. Området har en særlig kulturhistorisk værdi, særligt ved den tidligere ladeplads og det mindre fiskerleje, hvor der ligger en enklave af skure med relation til fiskeriet. Serviceniveauet omfatter bl.a. et forsamlingshus og børnehus. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

VINKEL

Vinkel har oplevet befolkningstilbagegang de seneste år, og indbyggertallet forventes at falde fremover. Byen ligger i landbrugs- og ådalslandskabet omkring Nørreå. Vinkel er opstået som en slynget vejby med gårde beliggende nord for hovedgaden og en række villaer syd herfor. Serviceniveauet omfatter bl.a. et forsamlingshus, kirke og en sportsplads. Byen har et aktivt civilsamfund med få ildsjæle og/eller foreninger som driver landsbyens udvikling.

UDKAST

Titel
Landdistriktsplan

Udarbejdet af
Viborg Kommune

Periode
Aug. 2023–Feb. 2025

Tekst, layout, grafik
Viborg Kommune og Grandville

Antal sider
55.

Antal sider baggrundsmateriale
28.

VIBORG
KOMMUNE

UDKAST

